

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 06 0 K 009087 18 Kž 2
Sarajevo, 23.01.2019. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija mr. Božidarke Dodik kao predsjednice vijeća, Ismete Mujanović i Vesne Stanković Čosović kao članova vijeća, uz sudjelovanje Mevlide Šeta kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog S.M., zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, odlučujući o žalbi branitelja optuženog S.M. izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 06 0 K 009087 17 K 2 od 27.12.2017. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 23.01.2019. godine, u prisustvu federalne tužiteljice Suade Salkić, optuženog S.M. i njegovog branitelja, advokata A.L., donio je

P R E S U D U

Žalba branitelja optuženog S.M. se odbija kao neosnovana i presuda Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 06 0 K 009087 17 K 2 od 27.12.2017. godine, potvrđuje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 06 0 K 009087 17 K 2 od 27.12.2017. godine, optuženi S.M. je oглаšen krivim za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ) i uz primjenu članova 42., 43. i 49. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (KZ FBiH), osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (šest) mjeseci. Istom presudom optuženi je, na osnovu člana 202. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH) u cijelosti oslobođen dužnosti naknade troškova krivičnog postupka. Na osnovu člana 212. stav 3. ZKP FBiH oštećeni R.T. i Z.P. su sa imovinsko-pravnim zahtjevom upućeni na „građansku parnicu“.

Protiv navedene presude žalbu je izjavio branitelj optuženog S.M., advokat A.L. iz T., zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i odluke o krivičnopravnoj sankciji s prijedlogom da se žalba uvaži te, kako se navodi u žalbi, pobijana presuda preinači tako da se optuženi oslobodi od optužbe koja mu se stavlja na teret ili da se pobijana presuda ukine i održi pretres.

Kantonalni tužitelj iz Travnika je dostavio odgovor na žalbu branitelja optuženog kojim je osporio sve navode iz te žalbe i predložio da se žalba branitelja optuženog odbije kao neosnovana.

Federalni tužitelj je podneskom broj T06 KTRZŽ 0009241 18 2 od 04.04.2018. godine predložio da se žalba branitelja optuženog S.M. odbije kao neosnovana i potvrdi presuda Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 06 0 K 009087 17 K 2 od 27.12.2017. godine.

Na sjednici vijeća ovog suda, koja je održana u skladu sa članom 319. ZKP FBiH, branitelj optuženog je izložio žalbu ostavši pri navodima i prijedlozima iz podnesene žalbe, a optuženi S.M. je prihvatio navode svog branitelja, te naglasio da on nije učinio krivično djelo za koje je oglašen krivim pobijanom presudom. Federalna tužiteljica je izjavila da ostaje kod odgovora na žalbu branitelja optuženog podnesenog od strane kantonalnog tužitelja iz Travnika i navoda i prijedloga iz pismenog podneska od 04.04.2018. godine.

Ovaj sud je ispitao pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda i po službenoj dužnosti, u smislu člana 321. ZKP FBiH, tj. da li je na štetu optuženog povrijeđen krivični zakon, pa je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Pobijajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, branitelj optuženog u žalbi najprije ističe da su nakon provedenog dokaznog postupka povrijeđena pravila iz člana 3. ZKP FBiH i to pretpostavka nevinosti i in dubio pro reo. U vezi sa navedenom tvrdnjom, branitelj navodi da je sud u toku čitavog postupka imao subjektivno uvjerenje da je optuženi kriv, a da se to vidi iz pobijane presude u kojoj su dokazi tumačeni parcijalno i tendenciozno, zatim selektivno u dijelovima koji idu na teret optuženom. Međutim, branitelj u žalbi ne navodi određeno koje dokaze prvostepeni sud tumači parcijalno i tendenciozno, odnosno selektivno u dijelovima koji idu na teret optuženom i zbog čega smatra da takva ocjena konkretnog dokaza upućuje na zaključak da je prvostepeni sud imao subjektivno uvjerenje da je optuženi kriv. Zbog toga ovaj sud nije bio u prilici da ispita osnovanost iznesenih žalbenih tvrdnji. Naprijed izneseni navodi u žalbi branitelja koji se odnose na povredu pretpostavke nevinosti i pravila in dubio pro reo odnose se na osporavanje pravilnosti činjeničnih zaključaka prvostepenog suda. Međutim, ti činjenični zaključci ranije navedenim paušalnim žalbenim prigovorima se ne mogu dovesti u pitanje, pa se neosnovanim ukazuju i žalbeni navodi branitelja da su povrijeđena pravila iz člana 3. ZKP FBiH. Kako u žalbi nije određeno navedeno koje činjenice nisu razjašnjene i obrazložene, pozivanje u žalbi na stav Ustavnog suda BiH zauzet u odluci broj Ap-661/04 od 22.04.2005. godine o obavezi poštivanja principa in dubio pro reo nije od uticaja na zakonitost i pravilnost pobijane presude jer

je u navedenoj odluci ukazano koje konkretne činjenice je trebalo do kraja razjasniti i ubjedljivo i logično obrazložiti.

Osporavajući žalbom pravilnost činjeničnog stanja utvrđenog prvostepenom presudom branitelj optuženog u žalbi navodi da sud nije odgovorio da li je iskaz oštećenog R.T. koji je jedini neposredni dokaz, u cijelosti prihvatljiv, te da li u iskazu ovog svjedoka-oštećenog postoje elementi koji ukazuju „da bi ovaj dokaz mogli smatrati nepouzdanim i primjenom principa in dubio pro reo odbaciti kao dokaz“. Međutim, prvostepeni sud je u obrazloženju svoje presude (strana 15. do 17.) naveo razloge za svoj zaključak da je iskaz oštećenog R.T. kao jedinog očevidca predmetnog događaja pouzdan i vjerodostojan. Pri tome je prvostepeni sud iskaz oštećenog, u skladu sa načelom slobodne ocjene dokaza (član 16. ZKP FBiH), doveo u vezu i sa drugim izvedenim dokazima, te zaključio da je iskaz oštećenog R.T. kao svjedoka istinit i objektivan i u odlučnim dijelovima saglasan sa drugim izvedenim dokazima (iskazima svjedoka i materijalnim dokazima). Stoga se suprotni žalbeni navodi nisu mogli prihvatiti osnovanim.

Pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja branitelj optuženog osporava tvrdnjom da se iskaz svjedoka oštećenog R.T. ne može smatrati objektivnim. Kao potvrdu navedene tvrdnje, branitelj u žalbi najprije ukazuje na dijelove iskaza oštećenog R.T. u kojem se on izjašnjavao o tome kako je od mjesta zarobljavanja dovezen u prostorije (da je bio vezanih očiju i ništa nije vidio, a da je ipak vidio da je na kombiju razbijeno staklo, da je njega i S. upravnik H.J. vukao za noge preko piste 30-40 metara, a da zakon fizike ne dozvoljava da jedan čovjek vuče dva ljudska tijela koja pružaju otpor) i o opisu prostorija u kojim su bili smješteni zarobljenici, koji se opisuju na drugačiji način u odnosu na stvarno stanje. Ovi prigovori odbrane bili su predmet ocjene prvostepenog suda u pobijanoj presudi koja sadrži razloge tog suda (na strani 16. i strana 17. pasus 1.) zašto takve prigovore odbrane sud smatra neosnovanim, a te razloge prihvata i ovaj sud. Također, ovaj sud smatra potrebnim ukazati da je žalbena tvrdnja branitelja da je oštećeni jednostavno izmislio dijelove događaja koji bi mu išli u korist i da zbog toga njemu ne bi trebalo vjerovati, sasvim paušalna, jer za tu tvrdnju branitelj u žalbi ne iznosi kontra argumente u odnosu na razloge prvostepenog suda na osnovu kojih je utvrdio suprotno.

Nadalje, zaključak prvostepenog suda o pouzdanosti i vjerodostojnosti iskaza oštećenog R.T. ne dovodi u pitanje žalbeni navod branitelja da je ovaj svjedok dobro pripremljen da opiše svoje stanje boravka u pritvoru što težim, što će imati kasnije posljedice na visinu nematerijalne štete, jer osnovanost ni ovih navoda nije argumentirana niti ima utemeljenja u konkretnim dokazima. Osim toga, ovi žalbeni navodi su u suprotnosti i sa iskazom optuženog S.M., koji je prilikom ispitivanja kao svjedok naveo da je razlog što su oštećeni, pa i R.T., baš njega optužili, taj što su jedino njega znali i F.Š.

Vjerodostojnost i pouzdanost iskaza oštećenog R.T., a time i pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u prvostepenoj presudi, branitelj optuženog dovodi u pitanje ukazivanjem u žalbi da se „ključni dio svjedočenja R.T. odnosi na skakanje po leđima“, a da je oštećeni bio nesiguran da li se to dogodilo jedan dan ili u dva – tri navrata ili se dogodilo tri puta u tri dana, što je oštećeni pokušavao da „ispravi“

navodeći da bi to moglo biti tri različita dana, ali ne označavajući u kojem vremenskom periodu. Da se navedeno dogodilo, kako se navodi u žalbi, vjerovatno bi bilo još neposrednih očevidaca jer, po kazivanju oštećenog R., na prostoriji u kojoj se nalazio nije bilo vrata i vrata su bila položena na pod (krilo vrata). Međutim, iz iskaza oštećenog R.T. slijedi da je on opisao kako je optuženi donio kantu vode u ćeliju i prosuo je po podu te ga je natjerao da to briše šinjelom i dok je to radio optuženi mu je skočio na leđa čizmama, a da se to dešavalo još u dva navrata i da se nije dešavalo tri puta zaredom. Obzirom na tako dati iskaz, i po ocjeni ovog suda, oštećeni u svom iskazu nije iskazao nesigurnost koja bi dovela u pitanje njegovu vjerodostojnost, pa se suprotni žalbeni navodi ukazuju neosnovani. Vjerodostojnost pomenutog iskaza oštećenog ne dovodi u pitanje ni to što oštećeni nije naglasio u kojem vremenskom periodu se sve događalo, budući da se oštećeni izjašnjavao o okolnostima sadržanim u činjeničnom opisu krivičnog djela iz izreke prvostepene presude iz koje slijedi da se predmetni događaj desio tokom novembra mjeseca 1992. godine, što se ni žalbom branitelja ne dovodi u pitanje. Također, i u slučaju kada je samo oštećeni R.T. u svom iskazu naveo da mu je optuženi, nakon što ga je natjerao da briše pod, skakao na leđa u čizmama i kada nije bilo drugih neposrednih očevidaca predmetnog događaja, to samo po sebi, ne dovodi u pitanje pravilnost tog utvrđenja prvostepenog suda. Naime, odredbom člana 16. ZKP FBiH propisano je da pravo suda da ocjenjuje postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno formalnim dokaznim pravilima, pa, slijedom toga, ni brojem dokaza koji su potvrdili postojanje određene činjenice.

Pravilnost činjeničnog stanja utvrđenog prvostepenom presudom osporava se žalbom branitelja i tvrdnjom da su od radnji koje je preduzeo optuženi izostale posljedice a da je samo oštećeni R. potvrdio da je imao posljedicu „razvlačenja grudnog koša“. Prema navodima u žalbi, da se zaista dogodio fizički napad u opisanom obliku vjerovatno bi nastale trajne posljedice u vidu oštećenja na tijelu o čemu bi morala postojati i medicinska dokumentacija, kao i za ostale oštećene čiji nedostatak se ne može pravdati protekom vremena. Izneseni stav odbrane bio je predmet ocjene prvostepenog suda u pobijanoj presudi i ona sadrži razloge tog suda (strana 17., pasus posljednji i strana 18., pasus prvi) zašto ne prihvata takav stav odbrane, a te razloge, kao pravilne, prihvata i ovaj sud. Osim toga, za ocjenu da li određene radnje ili postupci imaju karakter nečovječnog postupanja u smislu kršenja pravila međunarodnog prava, od značaja je sadržina i karakter tih radnji te kontekst u kojem su one vršene. Stoga je prvostepeni sud bio ovlašten da zaključak o tome da li je optuženi preduzetim radnjama, za koje je optužen, prema oštećenim nečovječno postupao, zasniva na okolnostima konkretnog slučaja, vodeći računa o objektivnom značaju i težini radnji koje je optuženi preduzima, subjektivnim okolnostima oštećenih i kontekstu u kojem su te radnje preduzete. Prvostepeni sud je tako i postupio i u pobijanoj presudi dao određene i potpune razloge zašto nalazi da radnje koje je preduzeo optuženi prema oštećenima imaju karakter zlostavljanja i nečovječnog postupanja. Stoga se, po ocjeni ovog suda, ni navodima u žalbi da je „optužba imala mogućnost da izvede dokaz medicinskog vještačenja da je bilo osnova za takvu radnju“ ne dovodi u pitanje pravilnost prvostepene presude.

Neosnovano se pouzdanost iskaza oštećenog R.T. dovodi u pitanje navodima u žalbi da je, u odnosu na boravak u pritvoru u Z., oštećeni lagao da mu nije bilo poznato i da je kasnije saznao zbog čega mu je određen pritvor i da mu je bilo suđeno. Branitelj

smatra da u prvom svjedočenju oštećeni nije spominjao sudski postupak jer bi ga to diskreditovalo, ne u smislu njegove pripadnosti kao vojnika već u smislu odlučnih činjenica da je oštećeni R.T. cijelo vrijeme boravka u pritvoru, kada bi se, prema njegovom navođenju događala zlostavljanja, bio pod nadzorom tada Okružnog vojnog suda u Travniku. Naime, i iz ovih žalbenih navoda proizilazi da u prvom svjedočenju oštećeni R.T. nije ni spominjao sudski postupak, pa okolnost što se o tome kasnije izjašnjavao, sama po sebi, ne upućuje na zaključak da je oštećeni o navedenom lagao, niti da je zbog toga njegov iskaz nepouzdan. Ovo tim prije što je oštećeni u svom iskazu dao razloge zašto se nije ranije o navedenom izjašnjavao (jer ga o tome niko nije ni pitao). Nadalje, prigovore koje je odbrana optuženog isticala tokom postupka koji se odnose na boravak oštećenog R.T. u pritvoru cijenio je prvostepeni sud te dao razloge zašto te prigovore smatra neutemeljenim (strana 13. obrazloženja presude). Pri tome, prvostepeni sud nalazi da je oštećeni R.T. lišen slobode u mjesecu novembru 1992. godine (krivično djelo u konkretnom predmetu učinjeno u novembru 1992. godine), a da je oštećenom radi vođenja krivičnog postupka pred Okružnim vojnim sudom u Travniku pritvor određen rješenjem broj Kv 3/92 od 16.12.1992. godine u trajanju od 15 dana i nakon toga produžavan do 09.10.1993. godine. Razlozi koje je dao prvostepeni sud žalbom branitelja se ne dovode u pitanje. I pored toga, ovaj sud smatra potrebnim ukazati da se u žalbi branitelja ne iznose nikakvi razlozi od kakvog značaja je okolnost da li je oštećeni R.T. u vrijeme predmetnog događaja bio u pritvoru nakon što je lišen slobode od strane pripadnika ARBiH, ili po osnovu ranije navedenog rješenja kojim mu je određen pritvor zbog vođenja krivičnog postupka, kod utvrđene činjenice da se oštećeni R.T., kao i ostali oštećeni, u novembru mjesecu 1992. godine nalazio u pritvoru u kasarni „P.M.“ u T. u vrijeme učinjenja krivičnog djela iz izreke pobijane presude za koje je optuženi oglašen krivim.

Neosnovano se žalbom branitelja optuženog osporava pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja tvrdnjom da je iskaz svjedoka Z.P. potpuno diskreditovan u toku glavnog pretresa i da je njegovo svjedočenje dovedeno u pitanje sadržajem iskaza od 01.08.2012. godine koji je dat u CJB B.L., u kome svjedok nije iznosio detalje o boravku oštećenih u kasarni i nije znao za eventualne zlostavljače što je kasnije pokušao „ispraviti“ donošenjem nekog rokovnika koji je sačinio njegov otac, u kojem je bio dnevnik o događajima. Naime, ovaj svjedok je sasvim određeno naveo zašto se u svom iskazu koji je dao u CJB B.L. od ... godine nije izjašnjavao o tome ko je premlaćivao njegovog oca dok je bio smješten u kasarni „P.M.“ navodeći da tada nije znao koji je to M. i da se raspitivao te da je o tome saznao od oca i uže porodice, odnosno strica. Obzirom na tako izjašnjenje pomenutog svjedoka, koje se konkretnim žalbenim navodima ne dovodi u pitanje, okolnost da u svom iskazu od 01.08.2012. godine svjedok nije naveo osobu koja je oštećenim nanosila povrede, ne može dovesti u pitanje pouzdanost iskaza ovog svjedoka, a time ni pravilnost činjeničnog stanja.

Žalbeni navodi branitelja optuženog da se samo zlostavljanje, koje je svjedok Z.P. opisao, odvijalo u drugačijem obliku od opisa koji je dao R.T., odnosno da je svjedok naveo da je optuženi S.M. učestvovao u zlostavljanju na način suprotan od navoda R.T. i da po tome ovi iskazi nisu jedinstveni i da jedan drugog isključuju, nisu osnovani.

Prije svega, iz obrazloženja pobijane presude slijedi da se zaključak prvostepenog suda da je optuženi S.M. osoba koja je prema oštećenim preduzimala radnje opisane u izreci prvostepene presude ne temelji samo na iskazima oštećenog R.T. i svjedoka Z.P.. Prvostepeni sud je, u skladu sa članom 296. stav 2. ZKP FBiH, cijenio sve dokaze pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izveo zaključak da li je neka činjenica dokazana. Pošto branitelj u žalbi ne navodi konkretne razloge za svoju tvrdnju da iskazi svjedoka Z.P. i oštećenog R.T. jedan drugog diskredituju i u čemu bi se to ogledalo, takvi žalbeni navodi ne dovode u pitanje ocjenu navedenih dokaza i pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja.

Branitelj optuženog u žalbi ukazuje da je, kao posredni dokaz, na glavnom pretresu pročitani iskazi svjedoka J.T. i da je stoga, kako se navodi u žalbi, ovaj dokaz dodatno izgubio na značaju iz razloga što svjedok nije ispitan pred sudom i što odbrana nije imala priliku da postavi pitanje, a da je sud, i pored navedenih procesnih smetnji, prihvatio taj dokaz kao zakonit. Iz stanja spisa i obrazloženja pobijane presude slijedi da je iskaz svjedoka J.T. dat pred CJB B.L. PS G. broj 08-3/01-2884/11 od 29.12.2011. godine pročitani uz primjenu člana 288. stav 2. ZKP FBiH, nakon što je utvrđeno da je pomenuti svjedok umro 12.07.2014. godine. U takvoj situaciji nije bilo objektivne mogućnosti da se neposredno ispita pomenuti svjedok, te nije bilo procesnih smetnji da sud taj dokaz, kako se navodi u žalbi, prihvati kao zakonit. Svoju tvrdnju da je navedeni dokaz izgubio na značaju samo zbog toga što svjedok nije neposredno ispitan, branitelj nije konkretizovao, pa se ona kao paušalna nije ni mogla uzeti u razmatranje.

Navodi u žalbi branitelja optuženog da bi iskaz svjedoka J.T., ukoliko se ponovno dovede u vezi sa iskazom oštećenog R.T., mogao diskreditovati jedini neposredni dokaz, što se, prema stavu branitelja, argumentuje samim opisom hapšenja u kojem se ne spominje vezanje očiju, vožnja kombijem i sl., nisu osnovani. Naime, svjedok J.T. je u svom iskazu sasvim određeno naveo od koga i šta je saznao u vezi sa radnjama koje su preduzete prema njegovom ocu S.T., opisanim u izreci prvostepene presude i da je upravo optuženi S.M. preduzeo te radnje. Tako je ovaj svjedok, pored ostalog, izjavio da je od svog oca S.T. dobio saznanja da je njegov otac zajedno sa R.T. išao u L. da obiđu kuće gdje su privedeni, da mu je naveo osobe koje su ih tukle, a da je identifikovao S.J. kao osobu koja nije dala da ih tuče. Dalje je naveo da su ih odveli u S.p., a nakon toga su prebačeni u T. gdje su ih po dolasku tukli svakodnevno, između ostalih i S.M., koga je otac svjedoka lično poznavao, a tukli su ih rukama, nogama, palicama, odnosno svim i svačim. Obzirom na tako dati iskaz, u kome se svjedok određeno izjašnjavao o relevantnim činjenicama koje su u vezi sa radnjama opisanim u izreci presude, čija sadržina se u navedenom dijelu žalbom ne dovodi u pitanje, onda samo zbog toga što se ovaj svjedok nije izjašnjavao o hapšenju oštećenih, vezanju očiju, vožnji kombijem i slično, ne diskredituje ni iskaz oštećenog R.T.

Neosnovani su navodi u žalbi branitelja da bi S.T., koji je nesporno cijelo vrijeme proveo u prostoriji sa R., sigurno prenio da se dogodilo „skakanje na leđa“ R.T., uz prethodno proljevanje vode i nalog za brisanje poda šinjelom. Kako je već ranije obrazloženo, navedene činjenice prvostepeni sud je utvrdio na osnovu dokaza koji su izvedeni tokom postupka, a okolnost da o tim činjenicama nije govorio svjedok S.T., sama po sebi, ne upućuje na zaključak da se nisu ni dogodile.

Neosnovano se žalbom branitelja osporava pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja navodima u žalbi da su dokazi optužbe, kao i dokazi odbrane, jedinstveni da nije bilo zlostavljanja zatvorenika, da je sud morao pokloniti pažnju iskazima ovih svjedoka koji su očevici događaja od dovođenja zatvorenika, pa tokom njihovog boravka u pritvoru, da su neki svjedoci i optužbe i odbrane koji su bili stražari detaljno opisali situaciju u pritvoru i da su iskazi tih svjedoka jedinstveni u potvrđivanju činjenice da su stražari imali smetnje u radu jer su pokušavali da do pritvorenika dođu vojnici koji bi koristili priliku da nekom zadaju udarce na putu od toaleta do prostorije u kojoj su boravili, te da su opisali „kućni red“ u kojem je bilo pravilo da se ne ulazi u prostorije u kojima su pritvorenici, bez dozvola. Međutim, iz obrazloženja pobijane presude vidljivo je da je prvostepeni sud sa jednakom pažnjom cijenio sadržinu dokaza i optužbe i odbrane i na osnovu takve ocjene dokaza dao određene i jasne razloge zašto određene činjenice nalazi utvrđenim. Osim toga, izneseni uopšteni žalbeni navodi bez ukazivanja na konkretne dokaze na kojima se oni temelje i bez navođenja razloga od kakvog su oni značaja u odnosu na utvrđeno činjenično stanje u pobijanoj presudi, su paušalni pa nisu mogli biti predmet ocjene ovog suda.

Žalbom branitelja optuženog se pouzdanost iskaza oštećenog R.T. dovodi u pitanje navodima da materijalni dokazi ukazuju na istinitost tvrdnje odbrane da su navodi oštećenog neistiniti. U vezi sa navedenim, u žalbi se ukazuje da je odbrana pribavila materijalne dokaze koji pokazuju stvarni izgled prostorija i da nije korektno da sud takve dokaze ignoriše pozivajući se na protek vremena, a da bi ostalo prihvatljivo kazivanje R.T. da su on i S. spavali na vratima koja su bila skinuta i da nisu imali posteljenu. Prije svega, netačni su navodi da pomenute dokaze sud ignoriše, kako se navodi u žalbi, zbog proteka vremena. Iz obrazloženja pobijane presude (strana 16., pasus posljednji i strana 17.) slijedi da je prvostepeni sud materijalnu dokumentaciju, fotodokumentaciju koja se odnosi na prostorije u kojima su boravili oštećeni, cijenio pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima, nalazeći da se na osnovu ocjene dokaza ne može pouzdano utvrditi stvarni izgled tih prostorija, te zaključivši da to i nije od odlučnog značaja da se van svake razumne sumnje izvede zaključak o konkretnom krivičnom djelu i njegovom učinitelju. Osim toga, budući da se oštećeni R.T. u svojoj izjavi određeno izjasnio o tome na koji način su mu nanošene povrede i kao osobu koja ga je tukla označio optuženog S.M., pouzdanost njegovog iskaza u tom dijelu ne dovode u pitanje žalbeni navodi kojima se ukazuje na izgled prostorija u kojima su boravili oštećeni.

Osporavajući utvrđenje prvostepenog suda da je oštećeni R.T. imao svojstvo civila, branitelj optuženog u žalbi tvrdi da su: „Netačni navodi i zaključci do kojih je došao sud da nije sporno ni da tog dana R.T. nije bio na izvršenju vojnog zadatka. Tačno je da je bio u uniformi i da je imao naoružanje“. Prema stavu branitelja, sasvim je dovoljna činjenica koja na siguran način potvrđuje da je R.T. imao status vojnika to što je on u krivičnom predmetu Okružnog vojnog suda u Travniku broj Ik-16/93 presudom od 02.04.1993. godine oglašen krivim zbog krivičnog djela Služba u neprijateljskoj vojsci iz člana 119. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, koju okolnost je priznao i sam oštećeni R.T. U žalbi se dalje navodi da nije civil naoružana osoba u vojnoj uniformi koja se nalazi u zoni oružanog sukoba i koja je zarobljena od pripadnika protivničke vojne formacije sa kojom je u oružanom sukobu. Branitelj

smatra da je teza da je R.T. „položio oružje“ besmislena kada je i sam opisao da je zarobljen od strane vojnika i da su ga razoružali, a zatim priveli u pritvorske prostorije. Na osnovu svega navedenog, kako se navodi u žalbi, jedino se može zaključiti da je R.T. bio vojnik (borac) koji je imao pravo da direktno učestvuje u neprijateljstvima, a status vojnika je pravosnažno utvrđen navedenim presudama iz ratnog perioda koje su „meritorne“ da se koriste kao sudske odluke kojima su pravosnažno utvrđene činjenice koje se moraju prihvatiti.

Provjeravajući osnovanost ovih žalbenih navoda ovaj sud je utvrdio da iz obrazloženja pobijane presude (strana 13., pasus posljednji i strana 14.) slijedi da je prvostepeni sud imao u vidu da nije sporno da je oštećeni R.T. bio pripadnik VRS, što je i sam naveo u svom iskazu i što proizilazi iz spisa Okružnog vojnog suda u Travniku broj Ik 16/93 pred kojim sudom je pravomoćno osuđen, a nakon toga amnestiran. Na osnovu iskaza oštećenog R.T., te iskaza svjedoka J.T., prvostepeni sud nalazi utvrđenim da je u mjesecu novembru 1992. godine R.T., zajedno sa S.T. lišen slobode od strane pripadnika ABiH, da je bio u uniformi i imao naoružanje, ali da tog dana nije bio na izvršenju vojnog zadatka, nego je zajedno sa civilom S.T., došao u selo L., gdje je živio prije sukoba, kako bi obišao kuću i prilikom napuštanja sela priveden, kada mu je oduzeto i oružje. Također, iz iskaza oštećenog R.T. slijedi da su ih vojnici ABiH odveli preko šume i smjestili u neku kuću, a nakon toga su ih odveli u kasarnu u T. gdje su zatvoreni, odnosno da su oštećeni odvedeni u mjesto S.p. a potom prebačeni u T., kako je u svom iskazu naveo svjedok J.T. Na osnovu svega navedenog, prvostepeni sud zaključuje da oštećeni R.T. u vrijeme zarobljavanja nije ni na koji način aktivno učestvovao u borbenim dejstvima i da stoga kao civilna osoba uživa zaštitu prema odredbi člana 3. IV Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine.

Međutim, kod utvrđenja činjenica da je oštećeni R.T. u vrijeme predmetnog događaja bio pripadnik VRS, koji je prilikom lišenja slobode od strane pripadnika ABiH bio u uniformi i razoružan kada mu je oružje i oduzeto, osnovano se u žalbi branitelja optuženog ističe da se oštećeni R.T., samo zato što nije nije aktivno učestvovao u borbenim dejstvima, mogao smatrati civilom, ukazujući pri tome na odredbe Dopunskog protokola I uz Ženevsku konvenciju od 12. augusta 1949. godine, dio III-Metodi i sredstva ratovanja, status boraca i ratnih zarobljenika.

Naime, odredbom člana 50. stav 1. Dopunskog protokola I uz Ženevske konvencije od 12.08.1949. godine o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba propisano je da je civil svaka osoba koja ne pripada jednoj od kategorija osoba navedenih u članu 4. tačka A (1), (2), (3) i (6) Treće konvencije (Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima) i u članu 43. tog Protokola. Iz te odredbe proizilazi da se, između ostalih civilnim osobama ne smatraju pripadnici oružanih snaga jedne strane u sukobu, kao ni pripadnici milicija i dobrovoljačkih jedinica koje ulaze u sastav tih oružanih snaga. Iz te odredbe, također, proizilazi da su, u skladu sa članom 43. stav 2. pomenutog Protokola I, pripadnici oružanih snaga strane u sukobu (osim medicinskog i vjerskog osoblja), borci, što znači da imaju pravo da direktno sudjeluju u neprijateljstvima. Stoga se u žalbi branitelja optuženog osnovano ističe da se oštećeni R.T., kao pripadnik oružanih snaga jedne od strane u sukobu (VRS), u datim okolnostima nije mogao smatrati civilnom osobom.

Nadalje, kako se prema odredbi člana 3. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine, za čije kršenje je optuženi S.M. pobijanom presudom oglašen krivim, osigurava zaštita, u slučaju sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba i koji izbije na teritoriji jedne od visokih strana ugovornica, licima koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za borbu uslijed bolesti, rana, lišenja slobode ili iz bilo kojeg drugog razloga, prvostepeni sud je pravilno zaključio da je oštećeni R.T. uživao zaštitu prema odredbi člana 3. IV Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine.

Naume, treba imati u vidu da je optuženi pobijanom presudom oglašen krivim zbog nečovječnog postupanja prema oštećenim dok su bili zatvoreni u pritvorskoj ćeliji u kasarni „P.M.“ u T. kada je oštećeni R.T. uslijed lišenja slobode onesposobljen za borbu, što se ni žalbom branitelja ne dovodi u pitanje. Prvostepeni sud je dao razloge na kojima temelji svoj zaključak da je optuženi prema svim oštećenim dok su se nalazili u pritvoru preduzeo radnje opisane u izreci prvostepene presude, koji zaključak prvostepenog suda navodima u žalbi branitelja optuženog nije doveden u pitanje. Radnje koje je optuženi preduzeo prema oštećenim, kako je to utvrdio prvostepeni sud, su takve prirode da podrazumijevaju kršenje međunarodnog prava bez obzira o kojoj, konkretno, kategoriji lica se radi. Stoga, status oštećenog R.T., sam po sebi, ne dovodi u pitanje ni pravilnost pobijane presude. Naime, kod činjenice da je optuženi radnje za koje je prvostepenom presudom oglašen krivim preduzeo ne samo prema oštećenom R.T., nego i prema oštećenim S.T. i Z.P., za koje ni za branitelja optuženog nije sporno da su civilne osobe, navodi branitelja u žalbi da je oštećeni R.T. imao status vojnika ukazuju da su te radnje preduzete prema dvije kategorije zaštićenih lica (vojnicima i civilnim osobama). Stoga, po ocjeni ovog suda, ti žalbeni navodi nisu od koristi za optuženog jer se time ukazuje i na učinjenje drugog krivičnog djela prema drugoj kategoriji zaštićenih lica, vojnicima odnosno borcima, a što je nepovoljnije za optuženog.

Obzirom da zajednički član 3. Ženevske konvencije štiti, između ostalog, i osobe koje su uslijed lišenja slobode onesposobljene za borbu, kakav je i konkretan slučaj kada je u pitanju oštećeni R.T., te imajući u vidu sve okolnosti vezane za konkretan događaj, ovaj sud smatra da se radnje optuženog mogu kvalifikovati kao Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ FBiH, iz kojeg razloga ni izneseni žalbeni navodi branitelja optuženog ne dovode u pitanje pravilnost pobijane presude.

Iz navedenih razloga, ovaj sud nalazi da žalbena tvrdnja branitelja optuženog da zbog toga što je prvostepeni sud propustio da utvrdi pravilan status borca R.T. „takva sličnost posljedice dovodi do pogrešne kvalifikacije, a time i pogrešnog usmjerenja krivičnog postupka“, nije osnovana odnosna i da se time ne dovodi u pitanje pravna kvalifikacija djela u pobijanoj presudi i pravilnost primjene materijalnih propisa. Stoga ni pozivanje u žalbi na stavove Evropskog suda za ljudska prava zauzete u predmetu Maktouf protiv BiH, ne dovodi u pitanje pravilnost pobijane presude.

Branitelj optuženog u žalbi navodi da je za ocjenu zakonitosti ove presude nužno razmotriti i presudu od 26.09.2016. godine „koja je nastala kao rezultat ocjene istih

dokaza od strane istog suda“. Potom, u žalbi ukazuje na dio te presude u kojoj je sud naveo da „iz iskaza svjedoka R.T., Z.P., te pročitano iskaza J.T., sud nije mogao utvrditi odlučnu činjenicu da je optuženi S.M...“, kao i na dio pobijane presude u kojem je navedeno „sud je došao do zaključka da je iskaz oštećenog R.T. istinit, objektivna i u odlučnim dijelovima saglasan sa iskazima svjedoka Z.P. i J.T...“. Po stavu iznesenom u žalbi, ostalo je isto činjenično stanje, isti sadržaj dokaza, a Vrhovni sud FBiH nije naložio drugačiju ocjenu dokaza, pa ove činjenice, kako se navodi u žalbi, potvrđuju nedosljednost suda u primjeni zakona do granice potpune proizvoljnosti, a prema subjektivnoj procjeni da li treba dokaze upotrijebiti jedan put kao nedovoljne za utvrđenje krivnje, a drugi put kao dovoljne i pouzdane dokaze na temelju kojih će se donijeti osuđujuća odluka.

Ovi žalbeni navodi ne mogu dovesti u pitanje zakonitost i pravilnost pobijane presude.

Prije svega, presuda od 26.09.2016. godine (radi se o presudi Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 06 0 K 009087 16 K) donesena u konkretnom predmetu je ukinuta rješenjem Vrhovnog suda Federacije BiH broj 06 0 K 009087 16 KŽ od 09.08.2017. godine i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje. Navedenim rješenjem Vrhovnog suda FBiH je ukazano prvostepenom sudu na propuste koji su učinjeni pri ocjeni konkretnih dokaza, a koji bi mogli biti od uticaja na donošenje pravilne i zakonite presude. Obzirom na navedeno, ukazivanjem na ocjenu dokaza u ranije ukinutoj presudi, ne može se dovesti u pitanje zakonitost pobijane presude, posebno kada se ima u vidu da u skladu sa načelom slobodne ocjene dokaza, u smislu člana 16. ZKP FBiH, pravo suda tužitelja i drugih organa koji učestvuju u krivičnom postupku da ocjenjuju postojanje ili nepostojanje činjenice nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima. Iz toga slijedi da to pravo nije uvjetovano ni ranijom ocjenom sadržajno istih izvedenih dokaza, a posebno kada su pri ranijoj ocjeni dokaza učinjeni propusti na koje je ukazao neposredno viši sud. S tim u vezi, ni to što su u ponovnom postupku isti dokazi drugačije cijenjani, samo po sebi, ne upućuje na zaključak o nedosljednosti suda u primjeni zakona pri ocjeni dokaza do granice potpune proizvoljnosti, kako se neosnovano tvrdi u žalbi.

Branitelj optuženog se u žalbi poziva na odluku Ustavnog suda BiH broj Ap 1123/11 u predmetu Luce Tokalić i dr., na tačku 111. u kojoj je ukazano i na konkretne odluke Evropskog suda, kao i na stav Ustavnog suda BiH u odluci Ap 1076/09 od 26. januara 2012. godine. Međutim, stav zauzet u navedenoj odluci, da je princip pravne sigurnosti segment prava na pravično suđenje i da je taj princip povrijeđen u situaciji kada iz istog suda, koji je pri tome i sud posljednje instance, u slučajevima koji su zasnovani na istom ili sličnom činjeničnom i pravnom osnovu, dolaze različite odluke u kojima su izostala obrazloženja i razlozi iz kojih bi bilo vidljivo zašto je sud odstupio od ranije prakse, a pri tome ne postoji mehanizam koji bi osigurao konzistentnost u odlučivanju, nije primjenjiv u situaciji kada je prvostepeni sud u istom predmetu donio različite odluke i to nakon što je ranija odluka tog suda ukinuta od neposredno višeg suda, kao što je konkretan slučaj.

Navodi u žalbi branitelja optuženog da je povrijeđen krivični zakon kada je sud primijenio odredbu člana 3. stav 1. tačke a) i c) Ženevske konvencije za zaštitu ratnih zarobljenika od 12.08.1949. godine i da je samo uzgred naveo ove blanketne norme bez obrazlaganja zašto se poziva na iste, nisu osnovani. Prije svega, prvostepeni sud je u pobijanoj presudi primijenio odredbu člana 3. stav 1. tačke a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba tokom rata od 12.08.1949. godine, a ne onu na koju se ukazuje žalbom. Pri tome je prvostepeni sud, suprotno žalbenim navodima, u obrazloženju svoje presude dao određene razloge zašto se navedene odredbe primjenjuju u konkretnom slučaju.

Iz navedenih razloga, ovaj sud nalazi da se neosnovano žalbom branitelja prvostepena presuda pobija zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona.

Branitelj optuženog u uvodnom dijelu žalbe nije naveo da se prvostepena presuda pobija i zbog odluke o imovinsko-pravnom zahtjevu, ali obrazloženje žalbe (na strani 6.) sadrži navode kojima se prvostepena presuda osporava i iz tog žalbenog osnova. Tako, branitelj u žalbi ističe da je prvostepeni sud pogrešno utvrdio da bi i Z.P. mogao imati status oštećenog obzirom da nije neposredno pretrpio neki vid štete, a njegov otac nije smrtno stradao od povrede „koju bi nanio S.M.“, te da nisu priloženi dokazi i da nema nikakve uzročno-posljedične veze. Međutim, iz podataka predmetnog spisa slijedi da je Z.P. sin oštećenog Z.P. Kako se radi o najbližem krvnom srodniku oštećenog, ne može se prihvatiti osnovanom žalbenom tvrdnjom branitelja da on ne može imati status oštećene osobe u pogledu imovinsko-pravnog zahtjeva u konkretnom krivičnom predmetu imajući u vidu da, shodno odredbi člana 208. stav 1. ZKP FBiH, prijedlog za ostvarivanje imovinsko-pravnog zahtjeva u krivičnom postupku može podnijeti osoba koja je ovlaštena da takav zahtjev ostvaruje u parničnom postupku. Obzirom na navedeno, odluku prvostepenog suda kojom se oštećeni Z.P., primjenom člana 212. stav 3. ZKP FBiH, sa imovinsko-pravnim zahtjevom upućuje na parnični postupak, ne dovode u pitanje ni žalbeni navodi kojima se ukazuje koje osobe, kao članovi domaćinstva, i u kojim situacijama, prema odredbama Zakona o obligacionim odnosima, mogu potraživati nematerijalnu štetu, jer se radi o okolnostima o kojima će se raspravljati u parničnom postupku.

Iako se u uvodnom dijelu žalbe branitelja optuženog izričito navodi da se prvostepena presuda pobija i zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, u vezi sa ovim žalbenim osnovom obrazloženje žalbe ne sadrži konkretne razloge. Kako je žalba branitelja protiv prvostepene presude izjavljena, između ostalog, zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona, ovaj sud je ispitaio da li ima mjesta za prošireno djelovanje te žalbe, u skladu sa članom 323. ZKP FBiH, te utvrdio da je u ovom dijelu prvostepena presuda pravilna.

Naime, sve olakšavajuće okolnosti na strani optuženog, navedene u pobijanoj presudi su dovoljno došle do izražaja, tako da je sud pravilno postupio kada je primjenom odredaba o ublažavanju kazne optuženom izrekao kaznu kao u izreci presude, zaključivši da će se tako izrečenom kaznom uticati na optuženog da ubuduće ne čini krivična djela i da je utvrđena kazna srazmjerna težini učinjenog krivičnog djela i stepenu krivnje optuženog, te dovoljna za ostvarenje svrhe krivičnih sankcija.

Kako ne postoje razlozi zbog kojih se prvostepena presuda pobija žalbom, ovaj sud je, na osnovu člana 328. ZKP FBiH, donio presudu kojom je žalbu branitelja optuženog S.M. odbio kao neosnovanu i prvostepenu presudu potvrdio.

Zapisničar
Mevlida Šeta,s.r.

Predsjednica vijeća
mr. Božidarka Dodik,s.r.